

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Powiatu w sprawie ustalenia stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi na obszarze powiatu bieruńsko-lędzińskiego i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od wykonania usunięcia pojazdu w roku 2026

Przedmiotem regulacji jest ustalenie na rok 2026 stawek opłat za usuwanie pojazdów z dróg na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego i przechowywanie ich na parkingu strzeżonym oraz ustalenie wysokości kosztów powstałych w wyniku odstąpienia od usunięcia pojazdu.

Na podstawie art. 130a ust. 5f ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tj.: Dz.U. z 2024 r. poz. 1251) usuwanie pojazdów oraz prowadzenie parkingu strzeżonego dla pojazdów usuniętych w przypadkach, o których mowa w ust. 1-2, należy do zadań własnych powiatu. Starosta realizuje te zadania przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych lub powierza ich wykonanie zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych.

Kontekst finansowy:

Zaproponowana w treści uchwały wysokość opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie oraz wysokość kosztów, które musi pokryć właściciel w przypadku odstąpienia od usunięcia pojazdu są konsekwencją szczegółowej analizy przesłanek ustawowych oraz ich odniesienia do realiów powiatu. Zgodnie z art. 130a ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym Rada powiatu przy podejmowaniu uchwały w sprawie wysokości opłat ma obowiązek uwzględnienia kosztów usuwania i przechowywania pojazdów na obszarze powiatu oraz konieczności sprawnej realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów z drogi i ich przechowywaniem. Wysokość kosztów, o których mowa w art. 130a ust. 2a ustawy Prawo o ruchu drogowym nie może być większa niż maksymalna kwota za usunięcie i przechowywanie pojazdów. Są to jedyne przesłanki materialno-prawne kształtujące treść uchwały podejmowanej na podstawie art. 130a ust. 6 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Zgodzić się zatem należy z Naczelnym Sądem Administracyjnym, który w wyroku z dnia 13 stycznia 2017 r. sygn. akt I OSK 1916/16 wskazał, że niedopuszczalne jest kierowanie się przy ustalaniu wysokości opłat dodatkowymi przesłankami nie wymienionymi w treści przywołanego przepisu, np. przesłanką zapewnienia dodatkowych dochodów budżetowych. Takie inne przesłanki nie były brane pod uwagę przy tworzeniu przedłożonego projektu uchwały.

Opłaty za usuwanie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym stanowią dochód własny powiatu. Dochody przeznaczone są na realizację zadania wynikającego z art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym tj. usuwania pojazdów z dróg i przechowywania ich na parkingu strzeżonym.

Zasada kalkulacji stawek z uwzględnieniem przesłanki sprawnej realizacji zadania i z uwzględnieniem maksymalnych stawek zawartych w Obwieszczeniu Ministra Finansów została przez ustawodawcę pozostawiona swobodnemu uznaniu Rady.

Zaproponowana wysokość stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie oraz wysokość kosztów, które musi pokryć właściciel w przypadku odstąpienia od usunięcia pojazdu zostały ustalone na podstawie szczegółowej analizy przesłanek ustawowych oraz ich odniesienia do realiów powiatu na podstawie dochodów i wydatków/kosztów, które ponosi powiat realizując zadania nałożone w art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Wydatki ponoszone przez powiat obejmują należności dla podmiotu wyłonionego zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, który realizuje zadanie usuwania i przechowywania pojazdu, koszt obsługi administracyjnej zadania, koszty związane z kierowaniem wniosków do sądów w celu orzeczenia o przepadku pojazdów pozostawionych i nieodebranych w terminie (opłaty sądowe, wynagrodzenie dla kuratorów ustanawianych przez sąd dla osób nieobecnych, doręczanie korespondencji przez komornika), koszty ekspertyz biegłego skarbowego oraz koszty osobowe pracownika, któremu powierzono obowiązek realizacji zadań wynikających z art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Powierzone obowiązki służbowe obejmują:

1. Współpracę z Policją, jednostkami usuwającymi pojazdy z drogi prowadzącymi parkingi strzeżone, właścicielami pojazdów usuniętych, sądami, starostwami i urzędami, innymi organami rejestrującymi, konsulatami i ambasadami (w przypadku cudzoziemców), wydziałem finansowym, biurem prawnym, organami egzekucyjnymi, jednostkami prowadzącymi stacje demontażu, rzeczoznawcami samochodowymi;
2. Prowadzenie postępowań: w sprawie przekazania pojazdu do stacji demontażu, w sprawie nałożenia na właściciela pojazdu nieodebranego z parkingu strzeżonego obowiązku zapłaty za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie, w sprawie egzekucji należności niezapłaconych przez właścicieli, w sprawie wniosków właścicieli pojazdów o zastosowanie ulgi;
3. przygotowywanie dokumentacji i sprawozdań na potrzeby wydziału finansowego i zarządu powiatu.

Prawidłowość wliczenia wskazanych powyżej kosztów do „kosztów sprawnej realizacji zadania” zostało potwierdzone przez Naczelny Sąd Administracyjny, który w wyroku z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. akt III OSK 3740/21 dokonując oceny w zakresie spełnienia kryterium „konieczności sprawnej realizacji zadań” wyraźnie uznał, że do kosztów wykonania tych zadań należą również koszty postępowania sądowego oraz koszty związane z obsługą etatu wykonawczego, obsługi prawnej i księgowej w urzędzie. W uzasadnieniu wyroku Sąd ponadto stwierdził, że „ustalenie przedmiotowych opłat w wysokości odpowiadającej jedynie cenom usług odholowania i parkowania pojazdów świadczonych przez inne podmioty na terenie powiatu, mogłoby uniemożliwić temu powiatowi skuteczną realizację całego zadania. Ceny te bowiem nie uwzględniają konieczności sprawnego wykonywania zadania w rozumieniu ustawy, gdyż innymi kryteriami kierują się często podmioty prywatne, a innymi musi kierować się powiat realizując to zadanie publiczne.” Powyższe stanowisko podzielił również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 27 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt I OSK 1797/19.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że powiat na realizację zadania wynikającego z art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym związanego z usuwaniem i przechowywaniem pojazdów za okres od stycznia do sierpnia 2025 r. uzyskał dochody w wysokości **19 985,92 zł** oraz poniósł wydatki w wysokości **75 088,74 zł**. Powyższe wskazuje, że uzyskane dochody nie rekompensują kosztów ponoszonych podczas wykonywanego zadania.

Ponoszone koszty winny stanowić dolne ograniczenie wysokości uchwalanych stawek, gdyż przyjęcie ich na poziomie niższym oznaczałoby konieczność dofinansowania z dodatkowych środków kosztów usunięcia pojazdu – niezależnie od deficytu na realizacji zadania jako całości, a wynikającego z niemożności wyegzekwowania kosztów związanych z usuwaniem, sprzedażą, lub zniszczeniem pojazdów nieodebranych w terminie przez osoby uprawnione.

Działania na rzecz bezpieczeństwa:

Podstawowym celem sprawnej realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów z dróg oraz przechowywaniem usuniętych pojazdów jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Wynika to zarówno z faktu likwidacji stanu zagrażającego bezpieczeństwu, ale również z działań prewencyjnych. WSA w Gliwicach w wyroku z dnia 14 sierpnia 2014 r., sygn. II SA/Gl 387/14 stwierdził: *„Wysokość stawek za przechowywanie pojazdów usuwanych z drogi jest ustalana na podstawie art. 130a ust. 6 Prawa o ruchu drogowym, które różni się w sposób zdecydowany od stawek opłat pobieranych na innych parkingach ma na celu nie tylko zwrot kosztów poniesionych przez dozorców i należne im z tego tytułu wynagrodzenie, ale przede wszystkim dyscyplinowanie właścicieli czy dysponentów usuwanych z drogi pojazdów stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, bądź naruszających inne przepisy.”* Sprawność realizacji zadania określonego w art. 130a Prawa o ruchu drogowym polega nie tylko na szybkim usuwaniu pojazdów, lecz przede wszystkim na minimalizacji ogólnej liczby przypadków, w których istnieje konieczność usunięcia pojazdu z drogi. Będzie to zarówno skuteczne (osiągnięcie celu związanego z bezpieczeństwem), jak i ekonomiczne, gdyż im koszt ponoszony ze środków publicznych będzie mniejszy tym ekonomiczność, a zatem i sprawność realizacji zadania będzie wyższa.

Uwzględniając przesłanki zawarte w art. 130a ust. 6 Prawa o ruchu drogowym i korzystając z przyznanej Radzie Powiatu elastyczności kształtowania opłat, zostały one zaproponowane w wysokości zgodnej z przedłożonym projektem.

W tym celu należało oszacować dochody, jakie osiągnie Powiat przy realizacji zadania wynikającego z art. 130a ustawy PoRD i porównać je z szacowanymi kosztami.

Stawki opłat za usuwanie pojazdów z drogi i ich umieszczania na parkingu strzeżonym w roku 2025 uchwalone zostały uchwałą Rady Powiatu VIII/33/24 z dnia 25 listopada 2024 r. w maksymalnej wysokości określonej obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2025 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego parkowanie na parkingu strzeżonym (M.P. z 2024 r. poz. 718).

Dodać należy, że w przywołanym już wyroku z dnia 13 stycznia 2017 r., sygn. akt I OSK 1916/16 NSA słusznie zauważył, że wpływ przesłanek wymienionych w delegacji ustawowej na ostateczne rozstrzygnięcie podejmowane przez Radę Powiatu wyznaczony jest obowiązkiem ich wzięcia pod uwagę, co daje Radzie Powiatu pewną elastyczność w kształtowaniu treści uchwały.

Uwzględniając przesłanki zawarte w art. 130a ust. 6 Prawa o ruchu drogowym i korzystając z przyznanej elastyczności kształtowania opłat, zostały one zaproponowane w wysokości zgodnej z przedłożonym projektem. Kompetencje Rady Powiatu w tym zakresie wynikają z zapisów art. 130a ust. 6 ustawy PoRD. Upoważniają one Radę Powiatu do podjęcia uchwały w sprawie ustalenia stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi na obszarze powiatu bieruńsko-lędzińskiego oraz jego przechowywanie na parkingu strzeżonym. Ponieważ szacowane wydatki Powiatu wynikające z realizacji zadania nałożonego art. 130a ustawy PoRD przekroczą wysokość dochodów, jakie powinien osiągnąć Powiat z tytułu wpłat od właścicieli pojazdów odbieranych z parkingu oraz wpływów z przekazania pojazdów do demontażu zaproponowano, żeby stawki ustalone uchwałą rady wynosiły 100% stawek maksymalnych określonych ww. obwieszczeniem Ministra Finansów.

Projekt uchwały został przygotowany na wniosek Zarządu Powiatu i po przeprowadzeniu konsultacji społecznych przekazany do zaopiniowania przez Komisję Gospodarki i Budżetu.

STAROSTA

Lukasz Odelga

h.